

20 JAAR NEMO

de vrije wandelaar
15^e jaargang nr 50
najaar 2008

Feest voor wandelaars, (ex)vrijwilligers, (oud)leden en vrienden van Nemo. Nemo bestaat 20 jaar! Het jubileum wordt groots gevierd op 21 september in en rond het nieuwe Nemocentrum de Braeck met een muzikaal wandelevenement dat uitloopt op een groot feest. Je bent hierbij van harte uitgenodigd!

WALKABOUT

NEMO FESTIVAL - ZONDAG 21 SEPTEMBER 2008 – VANAF 14 UUR

VERHALENWANDELING

14.00 uur onder de Haarlemmerpoort (einde Haarlemmerdijk, begin Marnixstraat, tram 3, bus 18, 21, 22). Verteller: Arend Wakker, met zijn muzen: Mathilde Andriessen en José Arts, en waternimfen Lucia en Amber.

Muzikale verhalenwandeling door het Westerpark naar de poel van Swawa. De ontstaans-geschiedenis van het Westerpark wordt herbeleefd via het naspelen en nalopen van een middeleeuwse legende over de legendarische voetocht van de eerste middeleeuwse ontginning van het gebied: 'Uko van Okesdorp' op zoek naar de watergeest Swawa.

PARADE

16.00 uur op de Spaarndammerdijk bij de ingang van Begraafplaats Barbara. Muzikale parade door de onderwereld naar de poel van Swawa in de Braeck bij het Wandelcentrum van Nemo onder leiding van Muziekgroep Sonero:

De verhalenwandeling eindigt met een PARADE olv Sonero. Zij spelen Zuid Amerikaanse muziek op authentieke instrumenten. Mila zingt een Oekraïens bruiloftslied. De parade is een muzikale passage door de onderwereld naar de uitgang (de poel van de watergeest Swawa).

"SWAWA'S TERUGKEER

17.00 uur Nemocentrum de Braeck. Verschijning van de watergeest Swawa.

In de poel de Braeck komt de legende van Swawa tot leven. Na de wandeling en de parade verschijnt hier de watergeest Swawa aan de wandelaars die het gebied van de poel betreden. De korte wandeling rond de poel heeft het karakter van een inwijding...

De Braeck: Overbrakerpad 2, A'dam Westerpark, op het terrein van de Schooltuinen, naast de Kinderboerderij. Vrij parkeren bij Begraafplaats Barbara (ook op autovrije dag). Eindpunt lijn 10, bus 21 Haarl.weg bij van Hallstr

WERELDMUZIEK

18.00 uur Nemocentrum de Braeck,

- SONERO:

Zuidamerikaans: Peru, Bolivia, Argentinië en fado
Rieuwert Libbenga en Judien Luinenburg.

- BACHTALO!:

Jiddische, Oost-Europese en zigeunerliederen
Jan Stap gitaar, accordeon, zang en Helga Kruse zang

- OOST-EUROPA KOOR MILA

Meerstemmige liederen uit Polen, Bulgarije, Bosnië en Oekraïne olv *Helga Kruse*

- NEMO MEEZINGKOOR

Wandel- en actielieder en olv *Mathilde Andriessen en Ton Verkroos (piano)*

NEMO FESTIVAL - ZONDAG 21 SEPTEMBER 2008

SONERO

Sonero (Rieuwert Libbenga en Judien Luinenburg) nodigt je uit voor een muzikale rondreis door naar de Andes, van Argentinië naar de indianen van Peru, Bolivia en Equador. Maar ook naar de vlakten van de grote rivieren waar je nog Afrikaanse invloeden kunt horen, de Portugese fado en Sefardische muziek. Sonero heeft de muziek en instrumenten verzameld tijdens rondreizen door het gebied. Ze spelen allerlei soorten fluiten, trommels, harp en gitaren zoals de charango, bombo, guiro, ch'ajchas en de maracas. Ze zingen in het Spaans, Ladino, Portugees, Quechua en Guarani (oude indiaanse talen). In de zomer van 2008 was Sonero het muzikale hoogtepunt tijdens de Hollandse Dag in Nemoland Polen.

BACHTALO!

Jan Stap gitaar, accordeon, zang en Helga Kruse zang Bachtalo! Helga Kruse en Jan Stap zingen en spelen Oost-Europese, Jiddische en zigeunerliederen. Bachtalo betekent in de Roma-taal geluk. Helga zingt en Jan zingt soms mee en begeleidt op accordeon en gitaar. Helga en Jan zijn goede bekenden van Nemo. Ze hebben vaak in Nemoland Polen opgetreden, en ook verschillende keren in het Pools Café van Nemo.

OOST-EUROPA KOOR MILA

Meerstemmige liederen uit Polen, Bulgarije, Bosnië en Oekraïne. Oprichtster en artistiek leidster is Helga Kruse die haar repertoire zelf opgezocht heeft tijdens haar reizen naar Macedonië, Oekraïne, Bulgarije en Polen. De meeste zangeressen bij MILA komen uit volksdansgroepen, zodat de onregelmatige maatsoorten er swingend uitkomen. De liederen zijn meerstemmig en in folklorestijl gehouden, dat wil zeggen dat de verschillende stemmen dicht bij elkaar liggen. In mei 2008 vierde Mila het derde lustrum met een uitverkocht concert met de Poolse muziekgroep Zwyrtni. Mila trad ook in Polen op, tijdens de eerste Hollandse Dag van Nemo 5 jaar geleden.

AREND WAKKER bioloog en verhalenverteller

Arend combineert zijn achtergrond als bioloog met het vertellen van mythen en legenden. Hij organiseert voor het IVN, de Hortus en het Amsterdamse Bos cursussen en excursies, waarbij hij de meest wonderlijke verhalen vertelt. Ook voor Nemo heeft hij rond het Nemocentrum de Braeck een programma samengesteld met natuurexcursies.

WALKABOUT

De Walkabout' is een wandelevenement met wandelingen naar de 'mythische tijd' van Amsterdam; naar de verhalen van de pioniers en migranten vroeger en nu, waaruit Amsterdam ontstaan is en nog steeds ontstaat. Oorspronkelijk is de 'walkabout' de zwerftocht van de Australische Aboriginals naar de Droomtijd (de wereld van de vooroudergeesten in het landschap) via 'Songlines': verhalen en liederen over de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Tijdens de Walkabout wordt het (stads)landschap bedekt met verhalen over de oorsprong van de stad, en zijn de wandelroutes de verhaallijnen. De verhalen over de 'droomtijd van Amsterdam' kunnen alleen verteld en gelezen worden door ze te wandelen!

SWAWA WATERGEEST VAN DE BRAECK

In de 12^e-eeuwse Annalen van Egmond, de oudste geschiedschrijving van Nederland, komt een spannend verhaal voor over de Braeck, een middeleeuws restant in het huidige Westerpark. Volgens de mensen uit de streek was de Braeck de laatste plek waar een watergeest leefde, met de naam Swawa. Als een Loreley was zij achtergebleven om ongewenste bezoekers schrik aan te jagen. Het verhaal wil dat ze de Friese ontginners beschermde tegen vreemde indringers (bisschop van Utrecht, graven van Holland). Ze is een overblijfsel van het omgekeerde (Friese) verleden. Haar naam komt voor in de Edda, de verzameling Germaanse legenden uit de 13e eeuw. Swawa is daarin een helpster van de god Wodan. Maar waarschijnlijk is zij een verschijning van de aardegodin Freya, de godin van de vruchtbaarheid en de onderwereld. De Freya-cultus is veel ouder dan de verering van de woeste Noormannengod Wodan. In de mythe van Swawa worden de natuurkrachten zichtbaar die het landschap van Amsterdam gevormd hebben.

UKO HELD VAN DE BRAECK

In zijn 13e eeuwse rijmkroniek over de geschiedenis van Holland vertelt Melis Stoke het verhaal over Uko. Uko is de mythische eerste ontginner van het gebied in de regio Amsterdam. Hij is de naamgever van Osdorp (Okesdorp, dorp van Uko), Ookmeer en Hoekenes, dorpen die ouder zijn dan Amsterdam. Het verhaal beschrijft de reis van Uko van zijn geboortestreek in Velsen langs de IJ naar de Braeck waar de watergeest Swawa hem haar bescherming aanbiedt. Daardoor weten Uko en zijn nakomelingen de invasies van de Kennemers en Zaanbanters, de graven van Holland en de Utrechtse bisschop te weerstaan. Dankzij Swawa blijft het gebied een (heidense) Friese vrijstaat. In het verhaal van Uko wordt de ontginningsgeschiedenis van het gebied zichtbaar en daarin het ontstaan van het vrije Amsterdam.

zie verder pag. 14

NEMO-PROGRAMMA

najaar 2008 / voorjaar 2009

NEMOCENTRUM DE BRAECK

Westerpark (in het natuurpark, op het terrein van de Schooltuinen, naast de Kinderboerderij en de Waternatuurtuin).

OV bus 21 en tram lijn 10 eindpunt van Hallstraat

Open: maandag t/m vrijdag van 9-17uur. Woensdag en de weekends gesloten

- Natuurexcursies en begeleide natuurwandelingen
- Expositie over de natuur en het ontstaan van het Westerpark-landschap
- Verhalenpoel; ontdek de mythen en legenden over de watergeest Swawa en de vrije Fries Uko van Okesdorp, de eerste bewoner van het Westerpark
- Meeklussen. Wil je meewerken in de tuin of op kantoor, je inzet is altijd welkom!

MEEËTEN MET DE NEMOKEUKEN

Eventueel gecombineerd met natuurexcursie 17.30

Vrijdag 19 uur: 7 nov, 12 dec, 6 feb, 3 april

DAGWANDELINGEN - 20 km

Elke zondag met de Nemobus.

DAGWANDELINGEN - 15 km

* **zondag** met de Nemobus o.l.v. Mathilde

28 sept 30 nov 21 dec 25 jan 22 feb 29 mrt

* **zaterdag** openbaar vervoerwandeling met Alies vanaf A'dam CS

20 sep 25 okt 15 nov 20 dec 21 feb 21 mrt

NATUUREXCURSIES

- * Oostvaardersplassen burlende edelherten 3 okt
- * met Evert Pellenkroft: 11 okt, 29 nov, 24 jan, 24 feb, 14 mrt, 3 april
- * met Arend Wakker: 7 nov, 12 dec, 10 jan, 6 feb, 7 mrt

WANDELWEEKENDS

- * Meddo Achterhoek 8 – 9 nov en 21 – 22 mrt 2009
- * Hemelvaartweekend Gasselte 21 – 24 mei 2009
- * Pinksterweekend Ardennen 29 mei – 1 juni 2009
- * Schiermonnikoog 26 – 28 juni 2009

OUD/NIEUW WANDELWEEKEN 2008/2009

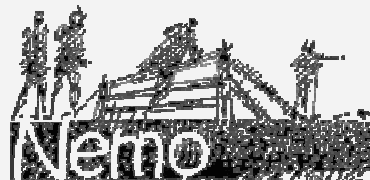
- * Nemoland Polen 26 dec 2008 – 3 jan 2009
- * Wijlre Zuid-Limburg 28 dec 2008 – 2 jan 2009
- * Hellendoorn Salland 28 dec 2008 – 2 jan 2009

NEMOLAND POLEN

Wandel/verhalencentrum aan de voet van Iser- en Reuzengebergte in zuid-west Polen. Hele jaar open: natuurcamping, kamers, kleine stacaravans, groepsruimte, blokhut. Theater, atelier, boerderij.

- * Herfstweek 18 – 26 okt 2008
- * Oud/nieuwweek 26 dec 2008 – 3 jan 2009
- * Voorjaarsreis 25 april - 3 mei 2009
- * workshop vilten: 27 juni – 4 juli en 4 – 11 juli 2009
- * workshop glas in lood: in overleg

AGENDA: z.o.z.

vereniging van vrije wandelaars

Nemocentrum de BRAECK

Overbrakerpad 2

1014 AZ Amsterdam

www.struinen.nl

nemo@pz.nl

tel 020-6817013

giro 527317

ma-vrij 9-17 uur (woensdag gesloten)

Mobiel tijdens wandeling:

06-21624367.

Buiten kantoor tijd in dringende gevallen
020-6238184 of 020-6844331

Wandelingen voor/door leden naar de achterkant van Nederland, per 'Nemo wandelbus', met kleine groepen en veel aandacht voor natuur en landschap, zoveel mogelijk over onverharde paden, max. 100 km rond Amsterdam.

PRIJZEN

Lidmaatschap per jaar € 15
of steunlidmaatschap € 25
met Stadspas € 10
Donatie vriend van Nemo vanaf € 5
per jaar

Dagwandeling ledenprijs € 18,50
(stadspas € 16,-) incl. vervoer/
koffie/route/soep.

Strippenkaart 5 wandelingen € 85
(stadspas € 75)

Met eigen vervoer € 7,-

Aanbieding Voor nieuwe leden:

Combinatie lidmaatschap
en 1e wandeling € 26

Openbaar Vervoerwandelingen
met Alies € 4,-

Annuleren bij dagwandelingen tot 24 uur voor de wandeling. Bij te laat afzeggen of te laat komen moet je toch betalen.

Volgend programma verschijnt in maart 2009

WANDELPROGRAMMA NAJAAR 2008 / VOORJAAR 2009

zo 21 sep	Nemofeest 20 jarig bestaan <i>Autovrije Dag.</i> <i>Walkabout: 14 uur Haarlemmerpoort.</i>	vr 26 dec	t/m za 3 jan Oud/Nieuwweek Polen
zo 28 sep	Amerongen, Elst, Veenendaal. De bossen van de Utrechtse Heuvelrug. <i>20 -of 15 km met Mathilde</i>	zo 28 dec	t/m vr 2 jan Oud/nieuwweek Wijlre
vr 3 okt	<i>Avondwandeling</i> Oostvaardersplassen. Burlende edelherten. Amstel 17 uur.	zo 28 dec	t/m vr 2 jan Oud/nieuwweek Hellendoorn
zo 5 okt	Doorwerth, Wolfheze, Oosterbeek. Wodanseiken en een huneschans in de Veluwezoom. Met uitzicht op de Nederrijn.	za 10 jan	<i>Natuurexcursie</i> met Arend. Wat bloeit er in hemelsnaam op 10 januari? 10 – 11.30 uur Nemocentrum
za 11 okt	<i>Vogelexcursie</i> met Evert Pellenkroft naar de Inlaagpolder bij Spaarnwoude. Start om 9 uur bij het Nemocentrum met fiets.	zo 11 jan	Nieuwjaarswandeling Texel. Oudeschild, de befaamde Rede van Texel en veel grasdijken. 20 of 15 km. Extra: bootkosten.
zo 12 okt	Groot-Amers, Streefkerk. Donken, tiendwegen in de Alblasserwaard.	vr 16 jan	<i>Nieuwjaarsreceptie</i> Nemo
za 18 okt	t/m zo 26 okt Herfstweek Nemoland Polen	zo 18 jan	Veluwe. Stroe, Kootwijk. Caitwickerzand. Bossen en heide.
zo 19 okt	Kootwijk, Kootwijkerzand, Radio Kootwijk. Bos en hei, en een grote zandverstuiving.	za 24 jan	<i>Vogelexcursie</i> met Evert, naar de Pier in IJmuiden. Heen met vleugelboot en terug fietsen door Spaarnwoude (30 km).
za 25 okt	<i>OV-wandeling</i> met Alies. Het Twiske, Landsmeer,. Een onbekend wandelgebied tussen Zaanstreek en Waterland.	zo 25 jan	Rhenen, Wageningen. De Grebbeberg en de Blauwe Kamer, langs Grebbelinie&Nederrijn. <i>20 -of 15 km met Mathilde</i>
zo 2 nov	Boerenlandpaden in het Land van Wijk en Wouden, tussen Zoeterwoude en Hazerswoude; sinds kort speciaal opengesteld voor wandelaars.	zo 1 feb	Hoogmade, Oude Rijn. Boerenlandpaden in het Land van Wijk en Wouden.
vr 7 nov	<i>Natuurexcursie</i> met Arend. De geur van de herfst. 17.30 uur Nemocentrum, met Nemomaaltijd om 19 uur.	vr 6 feb	<i>Natuurexcursie</i> met Arend. Vormen van bomen en planten. 17.30 uur Nemocentrum met <i>Nemomaaltijd</i> om 19 uur.
za 8 nov	t/m zo 9 nov Weekend Achterhoek met Mathilde. Rondom Winterswijk. Ratum, Huppel en het Woold. 20 of 15 km	zo 8 feb	Leusden, Treekerduinen. Bos, landgoederen tussen Utrechtse Heuvelrug en Gelderse vallei. 20 of 15 km.
za 15 nov	<i>OV-wandeling</i> met Alies. Amersfoort - Soest via Korte en Lange Duinen. Bos en zandverstuivingen op noordelijke Heuvelrug	za 14 feb	<i>Vogelexcursie met Evert.</i> Lepelaarsplassen in Flevoland, vele wintervogels. Met Nemobus.
zo 16 nov	Veluwe. Hoog Buurlo, Hoenderloo. Bos en heide, tussen Kootwijk en Hoge Veluwe	zo 15 feb	Ede, Lunteren. Een verbeterde route door het Edesche Bos en het Luntersche bos.
zo 23 nov	Vreeland, Loenen, Nederhorst. Het Klompenpad Vredelantsepad, Ook langs de Vecht en de Wijde Blijk.	za 21 feb	<i>OV-wandeling</i> met Alies. IJmuiden, de pier, duinen en strand.
za 29 nov	<i>Vogelwandeling</i> met Evert. Waterleidingduinen bij Zandvoort.	zo 22 feb	De Veluwe. Speuld, Drie, het Solse Gat. <i>20 -of 15 km met Mathilde</i>
zo 30 nov	Pijnenburg, Lange Duinen, Lage Vuursche. Koffie en soep bij Nemolid in Soest. <i>20 -of 15 km met Mathilde.</i>	zo 1 mrt	Knarbos, Knardijk. Bossen, dijken en het Wilgenreservaat op de historische grens van de Flevopolders.
zo 7 dec	Nieuwpoort, Groot-Amers, Lek. Door een vestingstadje, langs de rivier en vooral over graskaden en tiendwegen	za 7 mrt	<i>Natuurexcursie</i> met Arend. Een bloem voor elk seizoen. 10 – 11.30 uur Nemocentrum.
vr 12 dec	<i>Natuurexcursie</i> met Arend. Leven van licht en lucht en water. 17.30 uur Nemocentrum, met <i>Nemomaaltijd</i> om 19 uur	zo 8 mrt	Planken Wambuis, Mossel. Bos, hei en zandverstuivingen. 20 en 15 km.
zo 14 dec	Schoorl, Bergen aan Zee. Winterwandeling door de breedste duinen van Nederland en natuurlijk over het strand.	za 14 mrt	<i>Vogelwandeling</i> met Evert. Naar het Twiske met de fiets. Weidevogels, ganzen en roofvogels. Ook wandelen.
za 20 dec	<i>OV-wandeling</i> met Alies. Nieuwe pontjesroute in de Zeevang tussen Oosthuizen, Beets, Schardam en Etersheim.	zo 15 mrt	Schalkwijk, Tull en 't Waal. Forten en Uiterwaarden langs de Lek.
zo 21 dec	Kerst- en Midwinterwandeling door de Gelderse Vallei bij Nijkerk. Uiteraard met Glühwein en kerststol. <i>20 -of 15 km met Mathilde</i>	za 21 mrt	t/m zo 22 mrt Weekend Achterhoek met Mathilde. Boekenstad Bredevoort, Meddo en 't Woold bij Winterswijk. 20 of 15 km.
		za 21 mrt	<i>OV-wandeling</i> met Alies. De Palingroute Monnickendam - Volendam en weer terug.
		zo 29 mrt	Zomertijd. Bergen aan Zee. Duinen en strand. <i>20 -of 15 km met Mathilde</i>
		vr 3 apr	<i>Vogelexcursie</i> naar Begraafplaats Barbara om 17.30 uur Nemocentrum. <i>Om 19 uur Nemomaaltijd.</i>
		zo 5 apr	Haastrecht, Vlist, Stolwijk. Langs Hollandse rivieren en over tiendwegen en kades.
		ma 13 apr	Paaswandeling rond Dieren en De Steeg op de zuid-oostelijke Veluwezoom 20 of 15 km.
		vr 17 apr	Nemo Ledenvergadering

NEMO NATUUREXCURSIES

BEGELEIDING NATUUREXCURSIES

Evert Pellenkroft en Arend Wakker

De natuurexcursies worden begeleid door ervaren en deskundige begeleiders.

Voor Nemoleden, maar ook voor leden van het IVN en de KNNV, buurtbewoners en andere belangstellenden.

De vogelexcursies organiseert Nemo samen met de Vogelwerkgroep Westerpark.

Evert Pellenkroft begeleidt komend seizoen alle vogelexcursies. Net als de afgelopen jaren begeleidt hij voor Nemo vele excursies, meestal voor (startende) vogelaars, maar ook begeleidde hij de bomenexcursie in het Westerpark in september.

Arend Wakker begeleidt de algemene natuurexcursies, het thema is afhankelijk van het seizoen. Op zoek naar wat er groeit, bloeit en geurt! Hij begeleidt ook excursies in het Amsterdamse Bos en de Hortus.

De natuurexcursies met Arend Wakker beginnen allen bij het Nemocentrum in het Westerpark.

De excursies op vrijdagavond beginnen om 17.30 uur. Op zaterdag: zie programma.

Vooraf opgeven!

MEEËTEN MET DE NEMOKEUKEN

19 uur: vrijdag 7 nov, 12 dec, 6 feb, 3 april

**PRIJZEN Excursies € 2 voor leden/donateurs
Combinatie: maaltijd en excursie € 10**

Vr 3 okt Oostvaardersplassen

BURLENDE EDELHERTEN.

Wandeling ca 6 km, met Mathilde. 15 euro.

Vertrek Nemobus Westerpark 16.30, Amstelstation.

17 uur. Terug om ca 22 uur.

Za 11 okt Vogelexcursie met Evert

Naar het veenweidegebied van de Inlaagpolder.

Slechtvalk, Havik, en vele soorten eenden. Met de fiets, Vertrek om 9 uur Nemocentrum Westerpark.

Terug via Spaarnwoude en de Brettenzone.

Vr 7 nov Natuurexcursie met Arend

DE GEUR VAN DE HERFST

We gaan onze neus achterna en zoveel mogelijk aan alles ruiken: vooral bloemen maar ook bladeren, grond en paddenstoelen. Waar hebben we die neus anders voor? Nemo 17.30u. Eten 19u

Za 29 nov Vogelwandeling met Evert

DOOR DE WATERLEIDINGDUINEN bij Zandvoort.

Vertrek: om 9 uur bij Busstation Marnixstraat, bus 80.

Vr 12 dec Natuurexcursie met Arend

LEVEN VAN LICHT LUCHT EN WATER.

We gaan kijken hoe planten leven van licht, lucht en water. En hoe planten zich beschermen tegen een teveel aan licht en water. We gaan ook waterplanten bekijken! Waar is de Krabbescheer gebleven?

Nemo 17.30u. Eten 19u

Za 10 jan Natuurexcursie met Arend

WAT BLOEIT ER IN HEMELSNAAM OP 10

JANUARI? Ja, zelfs midden in de winter zijn er

bloeiende planten. Waarom doen ze dat? We

bekijken in ieder geval paardebloemen! Ze gaan

anders met hun bloemen om dan de meeste mensen denken. Van 10.00 – 11.30 uur Nemocentrum.

Za 24 jan Vogelexcursie met Evert

NAAR DE PIER IN IJMUIDEN. Fiets mee op de

vleugelboot naar IJmuiden en terug fietsen door

Spaarnwoude en de Brettenzone (ca 30 km).

Vertrek om 10 uur bij de pont naar Velzen/IJmuiden,

achter het Centraal Station

Vr 6 feb Natuurexcursie met Arend

VORMEN VAN BOMEN EN PLANTEN.

De ene boom huilt en de ander staat met lachende taken omhoog. Hoe komen deze vormen tot stand?

We gaan kijken hoe de lage zon schijnt door de

bomen van het Westerpark en we ontmoeten

Mondriaan! Nemo 17.30u. Eten 19u

Za 14 feb Vogelexcursie met Evert

LEPELAARSPLASSEN IN FLEVOLAND

Natte graslanden, open water en vele wintervogels.

Met Nemobus, koffie en soep. Vertrek 8.30 uur

Westerpark, 9 uur Amstelstation. Terug ca 17 uur.

Za 7 maart Natuurexcursie met Arend

EEN BLOEM VOOR ELK SEIZOEN

We gaan op zoek naar lentebloemen en naar wat er

over is van de zomer- en herfstbloemen van vorig

jaar. En waar zijn de bloemen van de komende

zomer? Zijn die er al? En waar zijn dan de bloemen

die er nog helemaal niet zijn?

Nemocentrum 10 – 11.30 uur

Za 14 mrt Vogelwandeling met Evert

NAAR HET TWISKE.

Vertek om 10.15 uur met de meest westelijke pont

achter het Centraal Station naar de NDSMwerf. Fiets

mee. Het Twiske is een uniek natuurgebied even ten

noorden van Amsterdam. Met vele weidevogels,

ganzen, aalsscholvers en roofvogels. We fietsen er

doorheen maar ook lopen we over de kleine paadjes

door het waterrijke gebied.

Vr 3 april Vogelexcursie met Evert

NAAR BEGRAAFPLAATS BARBARA

in het Westerpark. Nemo 17.30u. Eten 19u

ALLE WEEKENDS EN WEKEN IN NAJAAR 2008 EN VOORJAAR 2009

Herfstweek Nemoland Polen	18 - 26 okt	9 dagen	€ 300
Weekend Achterhoek Meddo	8 - 9 nov	2 dagen	€ 89
Oud/Nieuwweek Nemoland Polen	26 dec - 3 jan	9 dagen	
Oud/Nieuwweek Wijlre	28 dec - 2 jan	6 dagen	€ 215
Oud/Nieuwweek Overijssel	28 dec - 2 jan	6 dagen	€ 215
Weekend Achterhoek Bredevoort	21 mrt - 22 mrt	2 dagen	€ 89
Lenteweek Nemoland Polen	25 april - 4 mei	8 dagen	
Hemelvaartweekend Drenthe	21 - 24 mei	4 dagen	€ 125
Pinksterweekend Ardennen	29 mei - 1 juni	4 dagen	€ 145

Wandelweek Nemoland**Najaar in Pools Reuzen/Isergebergte**

za 18 - 26 okt 2008

Met de trein, Nemobus of met eigen vervoer. Wandelen en meehelpen in de tuin of gewoon een weekje lekker uitrusten en genieten van de prachtige omgeving. Eten bij boeren in de buurt. Reissom afhankelijk van slaapplaats en vol pension of zelf koken. Het najaar is de mooiste tijd om Polen te bezoeken. Je beleeft het begin van de herfst op een manier die in Nederland niet kan. In de bergen ligt al sneeuw, maar in de zon is het zeer aangenaam.

Korte Weekends Achterhoek**Woold en Huppel** za 8 - zo 9 november 2008**Bredevoort** za 21 - 22 maart 2009

2 dagen wandelen door de prachtige natuur rondom Winterswijk. In november naar de buurtschappen Henxel en Huppel. Ongerept platteland, met veel zandpaden en graspaden langs beekjes. En door het Woold, ten zuiden van Winterswijk met bossen, beken, zandpaden en kleine landbouwpercelen, op de grens met Duitsland. In het lenteweekend gaan we ook naar de boekenmarkt in het boekenstadje Bredevoort en wandelen we rondom Meddo en het Woold. Begeleiding: Mathilde Andriessen
Overnachting in hotel (2-persoons kamers, 1 pp kamer € 20 extra) met groot binnenzwembad. Vlakbij de Duitse grens. Ledenprijs € 89 inclusief vervoer, wandelroutes, uitgebreid ontbijt en lunchpakket. Exclusief: lunchpakket 1e dag, warme maaltijden, consumpties

Hemelvaartweekend Gasselte/Drente

do 21 - zo 24 mei 2009 4 dagen

Ledenprijs: € 125; Inclusief: 3 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding

Pinksterweekend Belgische Ardennen,

Coo Stavelot vr 29 mei - ma 1 juni 2009 4 dagen

Ledenprijs: € 145,- Inclusief 3 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding.

Lang weekend Schiermonnikoog

Vr 26 - zo 28 juni 2009 3 dagen

Wandelen en natuurexcursies met biologe
Ledenprijs: : € 95 Inclusief: 2 overnachtingen, maaltijden, wandelroutes en excursies, begeleiding.

KEUZE UIT 3 OUD/NIEUWWEKEN**DEC 2008 / JAN 2009!****Oud/Nieuwweek in Wijlre (Zuid Limburg)**

28 dec - 2 jan 2009 - 6 dagen.

Voor de 16e keer wandelen we met Oud/Nieuw in Zuid Limburg, een gouden formule door de prachtige wandelingen en de gezelligheid van lange avonden. Naast elke kerk een kroeg! Elke dag wandelingen van 20 km of korter, op onverharde paden. Wandelen langs Geul, Gulp en de Eyserbeek. Over de Vaalserberg en naar het Drielandenpunt. Kastelen en kloosters. Heuvels, bossen, holle wegen en beken. Kerkepaden en wegwakruisen. Bezoek aan het klooster van Gerardus in Wittem. Overnachten in een ruime kampeerboerderij aan de rand van het dorp. Ledenprijs € 215 inclusief: 5 overnachtingen, begeleiding, alle maaltijden. Exclusief: vervoer.

Oud/Nieuwweek in Salland

28 dec - 2 jan 2009 - 6 dagen

Dit jaar geen Eifel of Ardennen, maar de heuvels in Oost Nederland. Een leuke accommodatie hebben we gevonden bij Hellendoorn, op de Sallandse Heuvelrug, bij de Sprengenberg en de Holterberg. Uitgebreide bossen en een prachtig coulissenlandschap. De accommodatie is riant en heeft meerdere kamers. Ledenprijs: € 215 inclusief: 5 overnachtingen, begeleiding, alle maaltijden. Exclusief: vervoer.

Oud-Nieuw in Nemoland Polen

26 dec - 3 jan 2009 - 9 dagen.

Voor de 4e keer gaan we dit jaar met Oud/Nieuw naar Nemoland! Je krijgt er een onvergetelijke jaarwisseling, op z'n Pools! We gaan veel muziek maken en reken maar dat het eten bijzonder wordt. Als het weer het toelaat is het ook mogelijk om een 2-daagse wandeltocht door het Reuzengebergte te maken. Maar zeker zullen we veel wandelen in het Isergebergte en door het landschap rondom Nemoland (geen sneeuwgarantie). We willen vooraf bij elkaar te komen en de reis samen voorbereiden. Het aantal deelnemers is beperkt omdat er in de winter beperkte huisvesting is. Ledenprijs afhankelijk van soort verblijf: vraag offerte.

20 JAAR NEMO

1126 dagwandelingen (waarvan 750 zondagwandelingen met soep)
 93 weekends en 77 wandelweken
 Totaal hebben Nemoleden 19907 keer deelgenomen aan wandelactiviteiten.
 50x tijdschrift De Vrije Wandelaar vanaf 1993
 90x Wandelcafé en 10x Pools Café in Zaal 100, de 2e Uitleg, de Boomspijker en de Braeck.
 6x wandelevenement de Voetpadendagen 1994/2000
 7x Hollandse Dag in Nemoland Polen 2002/2008
 3x Walkabout Westerpark 2006/2008

Gefeliciteerd!

10 jaar geleden gaf de toenmalige voorzitter van de vereniging, Addy Stoel, onderstaande felicitaties en wenste ons een rooskleurige toekomst. Nu, 10 jaar later, is haar tekst nog steeds actueel. Dankzij alle inzet van de medewerkers, vele vrijwilligers en andere betrokkenen, kan Nemo haar 20 jarig jubileum vieren! En natuurlijk gaan we door naar de volgende 10 jaar! 21 september gaan we het vieren. Kom allemaal op het Nemofeest en laat je inspireren, want Nemo is er voor jou!
 Mathilde Andriessen (voorzitter)

Uit de Vrije Wandelaar van 1998, 10 jaar Nemo Proficiat jarig Nemo!

Een terugblik op de afgelopen jaren roept voor mij de volgende beelden met de vereniging en de naam NEMO op: de N staat voor : nieuwsgierig – nuttig – nauwkeurig. De E staat voor: energiek – enthousiast – experimenteel. De M staat voor : milieuvriendelijk – moedig – mysterieus. De O staat voor: onverdroten – onvergelijkbaar – onovertroffen. Ik denk dat veel mensen die Nemo kennen van de wandelingen, van de weekends, van het Wandelcafé, van de akties voor behoud van het onverharde pad en misschien ook recent van Polen, zich iets voor kunnen stellen bij deze woorden. Want, wat is er leuker dan bijvoorbeeld op een vroege nevelige –niet door autogeluiden verstoorde- zondagochtend vol energie en nieuwsgierig over een onverhard weggetje ergens in Nederland of in Polen te wandelen en te zien en te voelen hoe de natuur ontwaakt en de dieren en planten jou hun eigen mysterieuze verhalen vertellen. En, wat is er leuker om dan onverdroten klimmend en springend over hekken en sloten kilometers te lopen en aan het eind van de dag, moe maar verzadigd te concluderen dat alléén Nemo op haar eigen ONOVERTROFFEN en ENTHOUSIASTE manier zo'n wandeling kan organiseren. Vooruitblikkend denk ik dat met de medewerkers en vrijwilligers die zich nu voor Nemo inzetten, de toekomst er rooskleurig uit ziet: zij zullen er voor zorgen dat over 10 jaar als we weer feest gaan vieren, iedereen opnieuw kan zeggen: 'NEMO, dat is mijn club, daar wil ik bij horen'.

Addy Stoel (Nemo-voorzitter in 1998)

BLIJF JEZELF

Op organisatorisch gebied is het Nederlandse wandellandschap zeer gevarieerd. Met oude wandelsportorganisaties waarvan sommige zich zelfs 'koninklijk' mogen noemen, met een stichting die als 'log' ervaren wordt, en met veel kleinere clubs van rugzaklopers of vriendengroepen die alleen maar willen wandelen. Daarbinnen heeft Nemo zich in twintig jaar een heel eigen, respectabele plaats verworven. Bevlogen en eigenzinnig - heel Amsterdams eigenlijk! Sterk vind ik nog steeds dat Nemo wandelen koppelt aan allerlei culturele thema's, en ook belangenbehartiging voor wandelaars dikwijls weet te verbinden met daadwerkelijk te-voet-op-pad-gaan. Het predicaat koninklijk zal Nemo niet snel verwerven, maar de misschien wel mooiere eretitel 'republikeins' zit er nog wel in. Het refrein van een lied van Koot en Bie zingt door mijn hoofd als ik een wens voor de toekomst zou moeten formuleren: "Zoek jezelf broeders, vind jezelf, wees en blijf alleen jezelf". Het ga jullie goed!

Henk Dikker Hupkes
 van 1986 tot 2006 directeur van de Stichting LAW –
 Wandelplatform

NEMO IS EEN BIJZONDER KIND, EN DAT IS IE

Als voorzitter van het landelijk wandelplatform vind ik het erg belangrijk dat de "wandelkrachten" zich bundelen. Wandelaars zijn letterlijk de zwakste "verkeersdeelnemer", maar ook in de ogen van de overheid en de politiek liggen we vaak aan de achterste mem. Met gebundelde krachten kun je kritische geesten goed gebruiken: die prikkelen tot ideeën en zorgen ervoor dat je niet te snel je neerlegt bij wat onvermijdelijk lijkt. Maar NEMO is eigenwijs (wat dus goed is) en heeft weinig op met de andere organisaties. Die andere organisaties kijken natuurlijk ook wel eens wat vreemd op van NEMO, voor hen is het wel erg "grachtengordel". Maar helaas: NEMO doet niet (meer) mee. Als mij dus wordt gevraagd: zeg iets over de sterke en iets over de zwakke kant van NEMO, dan is het nogal duidelijk. De sterke kant van NEMO is de scherpe blik, de creatieve prikkeling, de motivatie om vol te houden. Maar het zwakke punt is de overtuiging van het eigen gelijk en de beperkte effectiviteit door de "alleengang". Politiek gesproken hoor ik tot het "zondige ras der reformisten" en die zoeken graag de samenwerking. Ik wens NEMO bij zijn twintigjarig bestaan toe dat het een voorbeeld neemt aan Wijnand Duyvendak die zich helaas de politiek liet uitpesten. Dus schaam je niet voor je verleden, maar blijf daar niet in steken en zoek de samenwerking met anderen om meer te bereiken!

Arie de Jong
 voorzitter van de Stichting LAW - Wandelplatform

HET NEMO VAN MATHILDE ANDRIESSEN

Jubileum: Nemo 20 jaar!

Wie had dat gedacht 20 jaar geleden! In de roerige jaren 80 ontstond ook Nemo uit de kraakbeweging, zoals zoveel alternatieve organisaties in die tijd grond aan de voeten kregen. In de Staatsliedenbuurt, het hart van de anarchie. Peter Vincent en Mathilde op zoek naar iets nieuws. Ondernemend, avontuurlijk, maar ook zakelijk. De eerste wandeling was in september 1988, maar daar ging natuurlijk wel heel wat denkwerk aan vooraf. Iets met fietsen? Bergbeklimmen? Met kinderen naar Spanje? Peter kocht een bus en ging met een aantal vrienden rijden en wandelen, koffie en soep mee. Dit sloeg aan, en zo is Nemo begonnen. Er werd nog veel vergaderd, over soep, over soepkommen, over de wandelingen, vergunningen... en er werd veel geklust aan de bus. Nog steeds vanuit de Staatsliedenbuurt, ieder vanuit zijn eigen huisje met inmiddels ook een bakbeest van een computer! Alles liep mee, Jack was er intussen ook bij gekomen, de Banenpool kwam in zicht en er werd een kantoortje ingericht in de slaapkamer van Peter, dus daar zaten we met z'n vieren! Of eigenlijk vijven want inmiddels was in 1993 ook baby Machiel gekomen. Zonder ruzies en zelfs heel gezellig, groeide Nemo door naar een echt kantoor, eerst in de Frederik Hendrikstraat. Dat werd mooi ingericht, trots als we waren, maar na een paar maanden moesten we er alweer uit omdat het gesloopt ging worden, foutje van het Stadsdeel. Die bood ons toen Westerpark 2 aan in het gebouw van de GGD, waar we zo'n 15 jaar gezeten hebben. Eind 2007 kwam het stadsdeel met het geweldige aanbod van ons huidige gebouw op het terrein van de schooltuinen in het Westerpark. Jack was inmiddels opgevolgd door Jaime. Nu 20 jaar verder zijn we er nog steeds: ondernemend, avontuurlijk maar ook zakelijk! Maar toch, onlangs, bij de opening van ons nieuwe gebouw in het Westerpark, verscheen in het tijdschrift MUG het artikel over Nemo met de kop: Anarchistisch Wandelen.

Wat is er nou zo leuk aan? Zittend voor het raam in ons mooie natuurgebiedje De Braeck, is de verleiding groot om weg te dromen en te kijken of de waternimf Swawa zich misschien laat zien in de poel. Of misschien vliegt er net een bijzondere vogel voorbij! Maar nee, het gras moet nodig gemaaid, de wandeling van zondag moet nog ingetekend, is de bus al schoongemaakt en nagekeken? Buiten in de tuinen zijn mensen aan het werk die via het DWI ons

komen versterken. Die komen zo koffie drinken en misschien moet er nog iets besproken worden met klantmanagers of consultants van Pantar? De schooltuinen zijn blij, alles bloeit en ligt er weer netjes bij.

Binnenkort gaat de mailing voor de Vrije Wandelaar er weer uit, daar kunnen ze ook mooi bij helpen, samen met onze vaste vrijwilligers en veel koffie en taart is dat in een dagje gebeurd. De zomer hebben we doorgebracht in Polen met actieve gasten die uit zichzelf muurtjes gingen metselen of bomen omzagen. Dat kan daar allemaal nog, net als het kampvuur elke avond, dat mag niet meer in Nederland. En met veel muziek van het geweldige duo Sonero! Gelukkig komen ze ook spelen op het Nemofeest op 21 september! De voorbereidingen voor het feest zijn in volle gang, eens kijken of ik toch de waternimf Swawa kan vinden vanachter mijn raam, dan loop ik voorzichtig naar de poel om haar te vragen of ze toch vooral op 21 september op haar mooist wil verschijnen!

Nog eens 10 jaar?

We hebben het volgend jubileum gehaald! En er is niet eens zoveel veranderd, alleen wordt mij niet meer gevraagd of ik naast Nemo nog ander werk heb, gelukkig is dat nu wel duidelijk. Er wordt me nu gevraagd of ik nog wel eens vrij heb, of op vakantie ga. Alle vakanties zijn we in Polen, op NemoLand, en het is nog steeds een heerlijke plek om te zijn! We kennen er nu de mooiste wandelingen, en zijn helemaal ingeburgerd in de streek. Elke dag een paar Poolse woordjes leren, dat komt er niet van, maar we kunnen ons toch aardig redden in het pools. Alle werkzaamheden van 10 jaar geleden zijn er ook nog, weliswaar zonder de Voetpadendagen en het Wandelplatform, maar wel met ons nieuwe wandelcentrum de Braeck. Hier zijn weer een hoop nieuwe activiteiten te bedenken, zoals het wandeltheater en natuurexcursies, want het is een inspirerende plek! Het is nog steeds leuk werk, er is veel steun van actieve Nemoleden en andere vrijwilligers en medewerkers, de organisatiestructuur is helder en stabiel, er wordt niet veel meer vergaderd, de kortere wandelingen lopen steeds beter. En de beren die we jarenlang op ons pad tegenkwamen zijn een ommetje gaan lopen. Dus: nog eens 10 jaar? Ik teken ervoor!

HET NEMO VAN VINCENT ROTTIER

Toen we zeer jong waren

Ik kijk nog wel eens naar foto's uit de beginjaren van Nemo. Dat is niet moeilijk, want ze hangen als waarschuwing en vermaning aan de muren van het kantoor. Nu distantiëren we ons van het negeren van artikel 461 WvS en het overklimmen van hekken. Maar toen deden we het, en de foto's zijn afdoende bewijs tegen elke ontkenning. Maar wat belangrijker is: wat waren we jong! Niet alleen jong, maar ook slank, brilloos, gedekt kapsel in natuurlijke kleur, platte buik; kortom, geen detail is in 20 jaar hetzelfde gebleven. Waren we echt jong? Nee, natuurlijk niet, we waren dertigers en dus voor de toenmalige jeugd al zakkerig oud. Zelf vonden we 50-plussers het summum van niet kunnen, nu zijn we het geworden. Er is toch zo'n uitspraak van de Alternatieven uit Duitsland, jaren '80? Mijn geheugen is niet meer in staat om hem geheel te reproduceren, maar hij moet ongeveer als volgt geluid hebben: 'Wij zijn degenen voor wie onze ouders ons gewaarschuwd hebben.' De tijd heeft ons dus dubbel ingehaald: Wij zijn degenen voor wie we onszelf hebben gewaarschuwd. En dit is nog maar het begin, de strijd gaat door... De tijd wacht op niemand, en zeker niet op Nemo.

Door de spiegel

Je moet er doorheen durven stappen, maar dan ben je ook in Wonderland. Het land van over nog eens 20 jaar, een land van Ooit dus. Zijn we tegen die tijd net zo failliet als Ooit? Hoe we er dan uit zien weten we niet, want de foto's moeten nog gemaakt worden. We weten alleen dat zelfs de meest absurde optrekking van de pensioengerechtigde leeftijd niet kan verhinderen dat we al lekker lang thuis achter de geraniums en voor de tv zitten. De bussen zijn lange tijd geleden op de sloop (of in Polen) geëindigd, in het kantoor woont nu een vreemde meneer. Dan zullen de foto's het zelf moeten doen, dan is er geen actuele herinnering meer aan ritjes in roestbakken, pech onderweg, boze boeren, voedzame soep en een tevreden vermoeidheid bij de terugreis. Het proces van veroudering zal dan ongetwijfeld nog meer onheil hebben aangericht, maar dat doen er niet meer toe. Er is niemand die dan nog op kantoor de foto's uit 2008 bekijkt en constateert hoe jong, mooi etc. etc. we toen nog waren. Wij zijn allemaal Nemo geworden en Nemo zelf is zijn eigen naam geworden.

Ergste pech

Blijft toch de terugrit in de beruchte Gele bus uit Berlijn. Motor in de puree, overnachten in Melle bij Osnabrück, met het openbaar vervoer naar huis, bus gesleept naar Amsterdam. Aldaar in eigen beheer (en vooral in een doorluchtig kraakpand in de vrieskou) de hele motor gedemonteerd en (jawel!) weer in elkaar gezet. De bus heeft nog jaren gereden.

Meest enerverende wandeling

Waarschijnlijk in de Weerribben. Voor de eerste (en ook meteen de laatste) keer werd er een touringcar ingezet. Veertig deelnemers, ja zo ging dat toen. De dag duurde echter wat langer dan gepland, aangezien de bus op de vertrekplek in de modder bleef steken. De lokale bevolking, in de vorm van een tractor, moest eraan te pas komen om ons uit de blubber te helpen. De Weerribben hebben het sindsdien zonder ons moeten doen.

Mooiste wandeling(en)

Ja, dat zijn natuurlijk de Poolse wandelingen. Maar goed, in Nederland scoort de Wieringerwaard erg hoog. Waar die dan ligt? Nou, gewoon eens meelopen met Nemo. Andere openbaringen zijn de bossen in Flevoland, waar we nu zo'n tien verschillende boswandelingen hebben ontdekt. En dan zijn er ook nog de brede grasdijken van vooral de randmeren, die een merkwaardig contrast vormen met de naastgelegen bossen. Dit alles geeft ons gereede aanleiding om Flevoland uit te roepen tot de beste wandelprovincie van Nederland. Het moest maar eens gezegd worden. Iemand moet het doen.

Veroverd verbodsbord bij illegale afsluiting (Wijde Aa)

GOEDE HERINNERINGEN

Nemo heeft een bijzonder plekje in ons leven: wij hebben er elkaar ontmoet!. Maar ook ieder voor zich hebben wij goede herinneringen aan Nemo. Voor mij - Bert - de eerste wandelingen, zoals in Friesland in de stromende regen door de modder geleid door Peter op kaplaarzen, waarbij een mevrouw verklaarde, dat het de eerste en laatste keer was, dat zij meeding. Elke keer weer een avontuur en het viel eigenlijk nooit tegen. Onbegrijpelijk dat er niet elke zondag over de honderd aanmeldingen kwamen (en komen) maar daar was toch geen plaats voor in de bussen. Later kon ik een kleine bijdrage leveren door af en toe de bus te rijden, wat ik erg leuk vond. Lucette houdt ook enorm van de lange wandelingen met overstapjes in weilanden en onverharde paden en het gezamenlijk koffie drinken en soep eten, voor en na de wandeling. Het de hele dag buiten zijn in de natuur. Beiden zijn we - onafhankelijk van elkaar - in het Nemohuis in Polen geweest. Nemo gaf nooit het gevoel van een anonieme, ongeïnteresseerde organisatie. Het is meer een beetje familie met telkens andere gezinsleden. Waarbij je wel zelf op je kaartje moet letten als je achterop raakt, want je wordt meestal wel, maar niet altijd opgehaald als je achterop raakt. Nemo heeft het nooit erg makkelijk gehad: er moest en moet hard worden gewerkt voor de centen en als je niet grootschalig wil werken is het moeilijk om te zorgen, dat je niet te kleinschalig wordt. Nu wij in Hilversum zijn gaan wonen, met allerlei groen om ons heen en een eigen tuintje, is de drempel wat hoger geworden voor de zondagswandelingen. Soms gaan we nog mee, vanuit eigen vervoer, en een enkele keer rijdt Bert nog de bus, maar dat is al lang niet nodig geweest. Maar we zijn blij, dat Nemo nog bestaat, daar een eindje verderop, en nog even druk is als altijd. En als we weer eens meer tijd krijgen gaan we zeker weer vaker mee.

Lucette en Bert

VAN HARTE!

Prachtige wandelingen, opgewekte busritten, markante deelnemers. Kerstliederen en glühwein in de koeienstal met Mathilde. Snelwandelen op Texel met Vincent; onthutste achterblijvende Nemo-nieuwelingen. Spartaans bivakkeren in de paardenwei op een schitterend gelegen heuvel in de Ardennen bij vage kunstenaars. Hemelvaart in Limburg bij de pietluttigste beheerster aller tijden. Een Twents weekend in de vrieskou met een plots verdwenen brugverbinding. Een woedende jachtopziener in Overijssel. Vogels kijken op Ameland. Vernieuwing: Polen, poëzie, parken, een paradijstuin. Nemo: van harte gelukgewenst, nog vele jaren hoop ik erbij te zijn. Met jeugdige elan de vergrijzing tegemoet !

Nel Breedveld

DICKENS EN CHAUCER

Wandelen met Anneke Hesp 7 dagen Engeland in het spoor van Chaucer en Dickens

CHAUCER

Vertrek zaterdag 25 april,
terug vrijdag 1 mei 2009

Accommodatie: van hostel tot bed and breakfast.
Wandeltocht met openbaar vervoer, zelf bagage
dragen.

Vorbereiding: afternoon tea op zondag 29 mrt. Max.
9 deelnemers

De middeleeuwse pelgrimsroute van Londen naar
Canterbury is in kaart gebracht door Anneke Hesp op
basis van The Canterbury Tales van de
verhalenverteller Geoffrey Chaucer. Zes honderd jaar
geleden beschreef hij hoe een groep pelgrims de
oude Romeinse route namen van London Bridge naar
het graf van Thomas-a-Becket in de kathedraal van
Canterbury. Zij wilden de heilige bedanken omdat hij
hen geholpen had de winter goed door te komen,
maar tegelijkertijd maakten ze er een plezierig uitje
van met gezelligheid en geklets.

Voor de derde maal krijgen Nemo-leden de
gelegenheid mee te gaan en te genieten van het
voorjaar in Engeland. Appelboomgaarden, pubs en
hopvelden zijn het decor van een tocht waarin vier
verhalen van Chaucer hun moderne betekenis krijgen.
Achtergrondinformatie op www.walkingwithchaucer.nl.

DICKENS

Vertrek zaterdag 2 mei, terug vrijdag 8 mei 2009.

Accommodatie: van hostel tot bed and breakfast.
Fiets/wandeltocht, zelf bagage dragen.

Vorbereiding: afternoon tea op zondag 5 april.
Maximum 5 deelnemers

De romans van Charles Dickens spelen zich af op de
plekken die hij zelf door en door kende. In een
speurtocht naar figuren uit David Copperfield, Little
Dorrit of de Pickwick Club komen we keer op keer de
schrijver zelf tegen in Londen en Kent. Soms is zijn
schim verdwenen achter stadsvernieuwing, soms
waart zijn geest nog langs klippen, moerassen en
bierpullen. Hij was een meester in karikaturale
beschrijvingen van vreemde types maar het
landschap was voor hem slechts het decor waartegen
zijn in-slechte en engelachtig goede figuren
opkwamen en ondergingen. Hoogtepunten zijn het
huis van Betsy Trotwood, de Dickens' Experience in
Chatham en het Londen van Dickens.

VOORJAARSREIS MET NEMO NAAR CANTERBURY

Anneke Hesp heeft vorig jaar de voorbereidingen
gedaan voor wat dit jaar een heerlijke, meerdaagse
tocht is geworden door het heuvelland van Kent.
Het gaat om de wandeltocht met Chaucer naar
Canterbury. Een pelgrimagetocht die ons voerde
langs de pleisterplaatsen die vroeger de pelgrims
aandeden op hun weg naar de kathedraal van
Canterbury.

Na een eerste kennismakingtocht door Londen
konden we de volgende ochtend aan onze tocht
beginnen. Er waren geen blaren, maar wel spierpijn,
soms véél spierpijn. Want we kwamen regelmatig
heuvels tegen, die Kent rijk is, die we moesten
"beklimmen." Onze tocht voerde door het glooiende
landschap over heuvels, door bos, langs
koolzaadvelden en door boomgaarden. Onderweg
hielden we stil bij oude pleisterplaatsen, kerkjes,
kastelen, pubs, een pelgrimshospital. Bij één van de
kerken aan het begin van de tocht hebben we een
kruidentuin bekeken, waaruit de kruiden gebruikt
werden om de gekwelde voeten van de reizigers te
verzorgen. Deze tuin bestaat dus nog steeds!
Gelukkig waren onze voeten beter bestand tegen de
kwellingen van een lange voetreis, want, zoals ik al
vertelde, het aantal blaren bij ons was nihil. Maar
tegenwoordig heb je ook wel ander schoeisel. Onze
pleisterplaatsen waren prima en om het helemaal in
de sfeer van de middeleeuwse dichter Chaucer te
houden kregen we elke avond een videofilm te zien
over één van de Canterbury Tales. Dit zijn de
verhalen van pelgrims, die ook onderweg waren van
Londen naar Canterbury, die Chaucer opgeschreven
heeft. Aan het eind van de 4 dagen, toen de spieren
pijnlijker werden en de warmte (ja echt!) wat minder
makkelijk te dragen, werd de Canterbury Cathedral,
toen hij zichtbaar werd na de laatste heuvel, met
enthousiasme begroet.

Margreet

P.S. Met dank aan Anneke voor de prima organisatie
en de andere deelnemers voor hun bijdrage aan het
slagen van deze tocht. Hieronder foto van de groep.

WANDELAARS ONTSNAPPEN AAN DRAMA INTERTREK-REIS GAAT WEER MIS

In 2004 liep een wandelreis van Intertrek uit op een drama, waarbij 3 personen omkwamen. Het is nooit duidelijk geworden wie verantwoordelijk en aansprakelijk was voor deze ramp. Wel blijkt het veel vaker voor te komen dat onervaren reisleiders onvoldoende voorbereid zijn en te grote risico's nemen. Dit jaar is het wéér bijna misgegaan bij Intertrek. Weer is het de vraag of het gaat om een incident of een symptoom. In beide gevallen is het belangrijk dat wandelaars zich beter voorbereiden en bewust worden van de risico's die ze nemen. Dat bepleit een wandelaar die deze zomer een schokkende ervaring heeft beleefd op een reis van Intertrek. Dit is haar verhaal.

Deze zomer ben ik met Intertrek naar de Pyreneeën geweest. Het is een goede reis geweest, omdat het een leuke groep van 17 personen was en de omgeving schitterend. Toch is er de tweede wandeldag in Frankrijk iets fout gegaan. Bij het beklimmen van een berg zijn we doorgelopen, terwijl we niet meer op het juiste wandelpad liepen. Volgens de reisleidster zouden we -als we doorliepen- uiteindelijk weer bij het goede pad uitkomen. Zij had geen GPS, iemand van de wandelaars wel. Intussen werd het pad steiler: we moesten langs rotswanden klimmen waar ik (als sportieve wandelaar, ik ben geen bergbeklimmer) niet capabel genoeg voor ben. We kwamen op een dood punt: verder of terug was niet meer mogelijk. Het was 7 uur in de avond, mensen waren door hun watervoorraad heen, werden moe, en de reisleidster zag het niet meer zitten. We hebben 112 moeten bellen en zijn uiteindelijk door 2 Franse gendarmes gered. Nadat zij eerst hebben geprobeerd om ons langs touwen naar beneden te laten klimmen, hebben zij om versterking gevraagd omdat het al laat

en donker werd. Helikopters hebben 5 van ons meegenomen en afgezet bij een politiewagen, om ons naar de camping terug te brengen. Voor ons vijven is het voortvarend verlopen. De 12 anderen moesten (om onduidelijke reden) wél de klim naar beneden maken. De gendarme-mannen namen intussen alle 17 rugzakken op hun schouder mee. De anderen hebben een zware avond gehad. Pas om half 12 in de avond arriveerden zij op de camping: uitgedroogd, en één met een verstuikte enkel (hij kon alleen de laatste dagen van de reis weer rustig meelopen). En we waren nog maar net begonnen met de reis in de Pyreneeën!

De wandelaars die ervaring hadden met reisorganisaties hadden zoiets nog nooit meegemaakt. Ik hoop dat dit verhaal de mensen aan het denken zet, en hen bewuster maakt van de gevaren rondom reisorganisaties. Drie dingen zijn van belang:

1. altijd je hoofd erbij houden. Niet denken dat anderen wel op jou zullen letten, of dat anderen wel spullen hebben die jij kunt gebruiken. Tijdens een bergreis moet je dus altijd de juiste uitrusting bij je hebben (daaronder vallen ALTIJD een eigen kaart en kompas, isolatiedeken en noodrantsoen, maar ook een mobiel, regenkleding en een zaklamp zijn belangrijk).
2. bij elkaar blijven als een groep (als groep keuzes maken). Als er geen groepsgevoel (meer) is, kan de groep uit elkaar vallen, kunnen er spanningen ontstaan, etc. (is in 2004 gebeurd, als ik het goed heb begrepen).
3. bij twijfel: terug. Je moet zelf de route goed bijhouden. Niet verder lopen als je even het pad kwijt bent, in de hoop het juiste pad ergens op te kunnen pikken (want dat hadden wij gedaan), maar omkeren.

NIEUWE PARTICIPANTEN GEZOCHT VOOR NEMOLAND POLEN!

In de afgelopen 10 jaar heeft Nemo vanuit Nemoland veel geïnvesteerd in het opzetten van lokale Poolse netwerken die betrokken zijn bij dorpestoerisme, de activiteiten van de dorpsverenigingen en nieuwe agrarische bedrijvigheid. Het is daarom aantrekkelijk voor nieuwe participanten en investeerders om gebruik te maken van de netwerken en diensten van Nemo. De ervaring van Nemo is dat eventuele participanten (boeren, investeerders, ondernemers) vaak individualisten zijn, zich onvoldoende kunnen inleven in Poolse omstandigheden/psyche, veel moeite hebben belangen te bundelen in samenwerkingsverbanden en soms vooroordelen hebben over de Nemo-filosofie. Aan de andere kant heeft Nemo gemerkt dat in Nederland een nieuwe generatie pioniers ontstaat die bereid is meer risico te nemen bij het opzetten van alternatieve (ecologische) bedrijvigheid. Ook bij ouderen (de vergrijzende geboortegolf) zijn veel mensen die bereid zijn te investeren in projecten die niet passen in de reguliere landbouw en toerisme-industrie. Nemo is ervan overtuigd dat de combinatie van kleinschalige landbouw/veeteelt/tuinbouw, verwerking tot streekproducten, zorgboerderij en specifieke vormen van dorps/agrotoerisme uitermate kansrijk is door de combinatie van de initiatieven van Josef Zaprucki en Nemo. Maar beide projecten dienen versterkt en ontwikkeld te worden door nieuwe investeringen, nieuwe ondernemers/participanten, een zakelijker opzet en een verantwoord bedrijfsplan. Komend najaar wil Nemo deze ideeën een praktische vorm geven door een fonds op te zetten om te investeren in agrarische bedrijvigheid in samenwerking met Josef Zaprucki. Daarom zoekt Nemo participanten die certificaten willen kopen voor 500 euro per stuk. Meer informatie: Peter Spruijt, tel. 020-6238184, peter@pz.nl

20 JAAR NEMO**“het pad dat niemand (nemo) nog zal volgen...”**

**Caminante, son tus huellas
el camino, y nada mas;
Caminante, no hay camino;
se hace el camino al andar.
Al andar se hace camino
Y al volver la vista atras
se ve la senda que nunca
se ha de volver a pisar.
Caminante, no hay camino,
si no estelas en la mar**

**Wandelaar, de afdruk van je voet
is het pad, en niets anders
Wandelaar, er is geen pad
Jij maakt het pad, wandelend,
Wandelend maak je het pad
En wanneer je omkijkt
dan ziet je het pad
dat niemand nog zal volgen
Wandelaar er is geen pad
tenzij de rimpelingen op het water**

Antonio Machado 1917

21 SEPTEMBER 2008

WALKABOUT IN HET WESTERPARK

In het Amsterdamse Westerpark aan de middeleeuwse Spaarndammerdijk liggen de restanten van een oeroud veenlandschap met de poel 'de Braeck' bekend van de mythe over de 'watergeest Swawa'. Dit stukje 'oerlandschap' ligt in een niemandsland tussen het cultuurpark en de volkstuinten; in een rafelrand tussen oude stadswijken en de havens; in een ecologische zone (Brettenscheg) die bedreigd wordt door snelwegen, industrieterreinen en versnippering. De watergeest Swawa wordt ingezet als medium om dit unieke en kwetsbare natuurgebied te beschermen!

VOETSPOREN NAAR DE MYTHISCHE TIJD

De Amsterdam Walkabout is een wandelreis door onbekende verhalen en legenden, op zoek naar de 'landmarks' van de mythische tijd, en de sporen van de vele generaties migranten die Amsterdam met hun verhalen verrijkt hebben. Vanaf de 11e eeuw is Amsterdam een vrijstad, letterlijk gebouwd op de mythen en legenden van pioniers, landverhuizers en migranten. De verdrijving van de Heren van Aemstel in 1296 markeert het beginpunt van veroveringen en bezettingen door vreemde heersers die de vrijstad probeerden te beteugelen. Maar de vrijstad bleef altijd bestaan, als een mythische laag (droomtijd), onbereikbaar voor de regenten, kooplieden en dominees; als veen(brand) onder het asfalt; als voetspoor onder de snelweg en als inspiratiebron voor vrije geesten en wereldverbeteraars. Hoewel de vrijstad bedolven is onder asfalt, blik en beton, zijn er nog veel sporen over als bakens en 'landmarks' in het stadslandschap, verstopt in het 'niemandsland' van de moderne stad: in vergeten natuurgebieden, rafelranden, scheggen, randgemeenten en tussengebieden, aan de achterkant en in de marges van het (stads)landschap. In dit niemandsland zijn de mythen en verhalen over de oorsprong van de stad nog steeds zichtbaar. Alleen door te wandelen kunnen de verhalen steeds weer opnieuw ontstaan en gelezen worden

WANDEL/VERHALENWEB

Aan de plattegrond van Amsterdam zie je dat de kaart in wezen een wandelkaart is; van alle kanten dringen groene zones door tot in het centrum. Parken, plantsoenen, oevers, begraafplaatsen, binnentuinen en tuinparken vormen met elkaar een aantrekkelijk wandelnetwerk. Wandelen is de enige manier om dit (vaak verborgen) wandelnetwerk te ontdekken, en uit te breiden. Het wandelnetwerk van Amsterdam is met zijn web van lijnen en dwarsverbanden (bv Groene AS) is niet alleen een historisch monument, een ecologisch lint en een recreatieve verbindingszone, maar vooral een 'kunstwerk'; een web van menselijke voetsporen en verhalen waaromheen en waaruit de stad ontstaan is en nog steeds ontstaat. Want het zijn altijd wandelaars en migranten geweest die verhalen en legenden vertellen over de stad en het landschap. Als je hun voetsporen terugvindt en naloopt, kun je ook de verhalen terugvinden van de mensen die er vroeger gelopen hebben. En omdat er steeds nieuwe voetsporen ontstaan, komen er steeds nieuwe verhalen bij. Daarom is het Amsterdams wandelnetwerk een 'wandelverhalenweb', een verhalencyclus, waarbij wandelen lezen is, en de verhaallijnen de voetpaden zijn. Als de voetpaden verdwijnen en er wordt niet meer gewandeld, dan verdwijnt de levende geschiedenis en de leefbaarheid van de stad.

ZOMER IN POLEN

Het was een superzomer dit jaar, bijna altijd mooi weer, buiten eten, zwemmen in de beek en natuurlijk veel wandelen, maar dan vooral de heuvels in om de schaduw op te zoeken. Ooit zal het imago van Polen toch wel eens veranderen,. Van "een somber land waar het altijd regent, met communistische flatgebouwen, waar je auto wordt gestolen", in "een mooi zonnig vakantieland met oerbossen, bergen, veel voetpaden en de zee, met strand en duinen". En lange mooie zomers en lange koude winters met sneeuw. Maar voorlopig trekt Nemoland nog de pioniers aan, mensen die de vooroordelen trotseren, eigenlijk alleen omdat ze wel eens willen zien hoe Nemo zich daar staande houdt en om te wandelen. En al ze eenmaal geweest zijn komen ze ook wel weer terug. En die pioniers passen juist heel goed op Nemoland, ze houden meestal ook wel van een klus. Er moet altijd wel een boom omgehakt of een perceel gemaaid of een vloertje gelegd of fruit geplukt, jam gemaakt, bloemen geplukt, hout gesprokkeld voor het kampvuur of de broodoven. Dus Nemoland trekt de juiste mensen aan en daarom is het er altijd zo geweldig om te zijn, mee te klussen, te wandelen, te baden in de waterval van de beek. Net vakantie.

Mathilde

10 JAAR NEMOLAND POLEN

WAAR DENK JE AAN ALS JE NEMOLAND POLEN ZEGT?

De rust, de bomen, het geluid van de beek, wat haast lawaai is in de alles overheersende stilte. De grote roofvogels die cirkelen in de lucht, de reeën, blaffende honden in de verte. Dat het er echt donker is 's nachts en dat je uren omhoog kan kijken naar de ontelbare sterren. De heuvels en de hogere bergen er achter. Het winkeltje van Krystyna, die altijd blij is als je er weer een keer bent en dan met handen en voeten je boodschappen doen bij haar. Het gevoel hebben thuis te komen, de weg weten in de keukenkastjes, een spinnende Tigra en Vlekkie om je benen. Het kampvuur, zelfs als het nog eigenlijk winter is, het bouwen van een leemoventje, het samenkomen in het café, zingen en muziek maken. Rommel opruimen, en bij de volgende keer dat je komt zien dat er nog meer bij gekomen is...klusjes doen, plannen maken. De tekeningen en gedichten in de buitentoiletten, en verrast zijn als je eigen maaxsel er nog tussen hangt. Het samen koken, gesprekken met mensen die je eerst helemaal niet kent, en na twee weken je vrienden zijn. Het alles mag, en niets hoeft. Opstaan als het licht wordt en weer vroeg onder de wol. Het niets plannen, en alles van thuis gewoon vergeten. Geen computer en geen tv. Boven op de heuvels heerlijk mijmeren en je afvragen waar je je eigenlijk zo druk om maakt in Nederland.... en het zo jammer vinden dat je dat gevoel thuis niet meer vast kunt houden, dus maar snel weer een volgende bezoek aan Polen plannen. Zwemmen in de ijskoude beek, bloemen en vlinders in het veld, diep wegzakken in de vers gevallen sneeuw. Met hout sjouwen, hakken, zagen en de kachel aanmaken. Jonge hondjes, jonge katjes en de verleiding niet kunnen weerstaan er een mee naar huis te nemen. Brood en taarten bakken. Eten bij boer Adam, eten bij Marcin en kijken in zijn glas in lood atelier. Wandelen door de bossen en bergen, modder aan je schoenen. In de herfst de overweldigende herfstkleuren en wandelen door een regen van bladeren. Het buiten zijn. In de winter de glinsterende kristallen op de sneeuw in de vroege ochtendzon. Genieten van de zon met je dikke jas aan tegen een muurtje.

Een echt Pools Kerstdiner bij boer Gibes, en op 31 december om middernacht met elkaar in een kring om een kampvuur staan en zo het nieuwe jaar ingaan. Een specht horen en daar naar blijven luisteren, een groep reeën zien grazen en blijven kijken tot ze weer weg zijn. Felix die met je mee gaat wandelen, in de zomer de geit op stal zetten met alle kinderen. Een eigen berkenbos voor de kinderen, waar geen grote mensen mogen komen! De mooie hutten die daar gebouwd worden. Helemaal alleen op een open plek in het bos een liedje zingen. Je schoenen laten drogen bij de houtkachel. Als er geen brug meer is, dan maar door de beek gaan. De leuke ronde theezakjes, de elastiekjes om de knopjes van de keukenkastjes, de zuchten van Peter als er weer een probleem is....(wat overigens altijd weer goed komt!). De elektriciteit die weer eens uitvalt, dus maar weer kaarsjes aan. Het met veel mensen geweven kleed in het café zien hangen. De wind die de sneeuw hoog opjaagt, een dag later naar huis moeten, omdat je niet meer door de sneeuw kunt....De pruimen die elk jaar weer tot jam verwerkt worden, de peren die in grote getale vallen, dille uit eigen tuin. De bietensalade, zurek, en pierogi. Het ontbreken van auto's. De geest van Aga en Rubezahl. Vioolklanken uit het café, treksakmuziek van Mathilde en Machiel. Het fluiten van de vogels als de zon opkomt, de vroege nevels tussen de heuvels. Bijna 1000 kilometer rijden en dit hier allemaal voor over hebben. Zo kan ik nog wel bladzijden lang doorgaan, en ik heb nog echt niet alles genoemd. Ik denk niet dat ik hier een stukje over kan schrijven, je moet er zelf maar heen gaan....

Marian Kobus

WANDELEN EN VILTEN IN NEMOLAND POLEN

Ontbijten onder de bomen bij de zang van de wiewaai, kunstwerken creëren met schapenwol en zeep, wandelen over heuvels, door bossen en langs beken en eten bij Poolse boeren of kunstenaars.

Betoverend

Op een afstand van 900 km asphalt ligt de betoverende wereld van Nemoland in Zuid Polen. Wij met zijn negenen, onder leiding van Erica en Mathilde, waren er de eerste week van juni. Ja betoverend, over bergen en dalen het frisse, gave groen van bomen en struiken. De rossige gloed van bloeiend gras, gespikkeld met het geel en blauw of roze van wilde bloemen. Het wit van uitgestrekte velden fluitenkruid. De donkere geheimzinnige bossen waar de wind zingt in de toppen van de bomen. Het kwetteren en fluiten van vogels en het ruisen van de snel stromende beek. Elke dag zon, de hele dag buiten, eten, viltten, wandelen of zomaar ergens zijn.

Er is ruimte genoeg in Nemoland, 32 hectaren bergen, weiden en bossen. Het bewoonde gedeelte ligt tegen een heuvel. Beneden "het Café", waar we elkaar ontmoeten en eten. Daarnaast de douches en toiletten, een studio voor workshops, het gebouw met de slaatzolder en het theater en de blokhut. Op hoger gelegen velden kunnen tenten staan en is het verhalencentrum in aanbouw. Stenen treden voeren naar het woonhuis en nog hoger naar de top van de heuvel, waar vier caravans staan aan de rand van een bloeiende wei. Helemaal beneden stroomt de heldere beek die in de winter verandert in een wilde waterval.

Wol en zeep

Elke ochtend na het ontbijt staat een workshop viltten op het programma onder leiding van Erica. Stap voor stap leert zij ons de mogelijkheden van het viltten kennen. We beginnen met de ongewassen ruwe wol van schapen uit de omgeving. De wol wordt eerst gekaart, als het ware gekamd, daarna in plukjes in verschillende lagen over en op elkaar gelegd in patronen van lichte en donkere wol. Dan begint het bewerken met warm zeepsop. Wrijven en nog eens wrijven, eindeloos rollen, slaan en gooien met het werkstuk. We doen dat op tafels buiten. De wol krimpt en klit aan elkaar. Hoe langer de behandeling, hoe mooier het vilt wordt. Tenslotte dalen we af naar de beek. De snelle koele stroom heeft de zeep en het vuil er zo uit gespoeld. Het werkstuk is af, in dit geval een viltten zitmatje. Iedere dag zet Erica ons aan een nieuwe creatie met een, voor beginners zoals ik, nieuwe techniek. Bijvoorbeeld de gesloten holle vorm om een hoed of tas te maken. We leren dik of flinterdun viltten met Merino wol in de prachtigste kleuren. We verwerken kant, organza of ander materiaal in de wol. De effecten zijn wonderbaarlijk en het resultaat is altijd een verrassing.

Over bergen en dalen

In de middag gaan we wandelen. Mathilde of Erica nemen iedere keer een andere route die eindigt bij de boer of kunstenaar waar we gaan eten: de vrouwen koken.

Zij verwennen ons met de heerlijkste Poolse gerechten, soep, verschillende gekruide aardappel-, vlees- en groenten gerechten en gebak toe. Met handen en voeten proberen we hen duidelijk te maken hoe goed het ons gesmaakt heeft. In het Pools komen we niet verder dan podzie kowanie (dankjewel).

De wandelingen duren zo'n drie uren. Het pad gaat over heuvels, en door bossen, langs dorpjes en velden. Soms moet Mathilde het pad zoeken door hoog opgeschoten wilde planten waaronder brandnetels, prettig als je een lange broek aan hebt. De heuvels stijgen vriendelijk, het klimmen is niet zwaar. Boven kijken we uit over de groene bergen en dalen met in de verte het blauwe Reuzengebergte. Hoog in de lucht klinken de trillers van leeuweriken. De bossen zijn donker en geheimzinnig. Groen mos, als dik fluweel, bedekt de bodem. Wortels wringen zich in de grond en takken kronkelen omhoog. Op de stammen glinsteren oranje en gele plekken. Het ruist en het kraakt en het zucht. Een beek springt over stenen. Hier zou Rubezahl kunnen wonen, de bosgeest uit de verhalen van de streek. Hij kan allerlei gedaanten aannemen zoals die van donder en bliksem of vurige vlammen. De mensen zijn bang voor hem want hij lokt, als baardige man, wandelaars diep het bos in waar ze voor altijd verdwijnen. De mythe vertelt dat hij de mooie Aga begeert maar als zij zijn werkelijke aard leert kennen weet zij te ontvluchten.

Eén dag brengt Mathilde ons naar het Reuzengebergte, een half uurtje rijden met de bus. We verheugen ons op een flinke klim in ruig gebied in het Karkonoskipark Narodowy. De lift stijgt vrij stijl langs de toppen van dennenbomen, het uitzicht is adembenemend. Maar de klim is zelden zwaar en de paden zelden ruig, het valt mij een beetje tegen. We dalen af langs een geplaveide weg naar de waterval. Het water stort donderend omlaag van rots top rots, een schitterend gezicht. Het pad gaat verder door het bos en over beken terug naar de bus. Het was een bijzondere wandeling.

Tentoonstelling

De laatste ochtend besteden we aan het opruimen en schoonmaken. 's Middags richten we buiten een tentoonstelling in van onze viltwerkstukken. Op tafels onder de bomen zetten we frisdrank, koffie, thee, gebak en hapjes klaar. Mathilde heeft de boeren en kunstenaar met hun vrouwen en nog wat mensen uitgenodigd. Ze komen allemaal en Erica geeft uitleg over het viltten in het Engels en soms vertaald in het Pools door Mathilde.

Het was een heel bijzondere vakantie en ik vraag me direct al af: "volgend jaar weer?" De combinatie van creatief bezig zijn en wandelen in die weelderige omgeving is me heel goed bevallen. Elise Heyligers juni 2008

NEMOLAND in 2008

HOLLANDSE DAG ZONDAG 3-8-2008

Voor de 7e keer organiseerde Nemo de "Hollandse Dag" gevierd, een combinatie van een open dag en dorpsfeest op het terrein van Nemoland. Het was de hele dag stralend zomerweer. Het hele terrein was versierd en feestelijk ingericht. Het atelier was open en mensen konden weven en spinnen. Ook was er een uitgebreide expositie over Nemo, de mijnbouw en de geschiedenis van de streek. En een kleine markt voor lokale producten. Om 2 uur kwamen de eerste gasten. De dorpsvereniging van Barcinek had een autobus gehuurd en kwam met een grote groep. Er kwamen veel mensen uit Jelenia Góra, vrienden en relaties, en opvallend veel Hollanders die in onze regio een huis gekocht hadden. Maar ook onze burens en mensen uit Kopaniec, Chromiec en Mala Kamienica. Totaal zijn er ca. 200 mensen geweest. Wij waren zelf met 40 mensen. Het geheel had de sfeer van een grote picknick. We merkten dat de Hollandse Dag echt een traditie is geworden. Er was een uitgebreid programma. Eerst de middeleeuwse theatergroep uit Kopaniec en daarna de feestelijke opening met een muzikale parade. Achter Sonero (onze gasten Judien en Rieuwert uit Leiden met Zuid-Amerikaanse muziek) liepen alle Hollanders met zelfgemaakte muziekinstrumenten. Daarna opende de burgemeester officieel het feest. De optredens van Sonero waren het hoogtepunt. De Poolse gasten reageerden enthousiast door mee te klappen en te dansen. Mathilde en Machiel traden op met de trekzak/fluit en allerlei Hollandse en Poolse meezingers. De groep van de werkkamp-organisatie SCI voerden een toneelstuk op over de mijnbouwproblematiek. Onze Poolse vriendin Ida Baj kreeg een grote groep enthousiast voor een workshop cirkeldans. Pani Krystyna van het winkeltje organiseerde de bar in ons café. Wij deelden de koffie/thee uit met taart van Gosia Gibes, soep van Marysia, salade van Ola Zych en worst bij het kampvuur. Onze gasten organiseerden kinderspelletjes. Er waren dit jaar erg veel kinderen. Onze gasten en de vrijwilligers hebben erg goed geholpen en iedereen was 's avonds doodop. Bij het kampvuur hebben we met Russische champagne nog lang nagepraat.

VRIJWILLIGERSKAMP SCI (JEDEN SWIAT)

De Poolse tak van de internationale werkkamp-organisatie SCI organiseerde voor de 2e keer een werkkamp bij Nemo. Het was een hele prettige en betrokken groep met jongeren uit Hongarije, Tsjechië, Frankrijk, Nederland, Rusland, Polen en Finland. Net als vorig jaar was Edo uit Groningen er weer als technisch coördinator. Vorig jaar bouwden ze het verhalencentrum (een paviljoen in de vorm van een 'dôme) naast de put. Dit jaar werd het paviljoen afgebouwd met banken en een vloer. Verder hielpen ze actief mee met de Hollandse Dag, het opvoeren van een toneelstuk, het verplaatsen van de tipi en het schoonmaken van het café en het theater. 2 dagen werkten ze in het middeleeuws dorp van Kopaniec.

HET BOERENBEDRIJF VAN JOZEF

Onze buurman Jozef Zaprucki krijgt steeds meer steun bij de opzet van zijn boerenbedrijf. Ook dit jaar heeft hij subsidie gekregen om al zijn land te ontbossen en maaien, inclusief het land van Nemo. Formeel is hij immers de eigenaar van de 32 ha. landbouwgrond van Nemo. Een van onze gasten, Hans Glas (die wij kennen als stagebegeleider van de landbouwhogeschool Larenstein) besloot om samen te gaan werken met Jozef door de aankoop van 10 schapen voor zichzelf en 2 koeien voor Jozef. Ook Nemo wil investeren in de landbouwactiviteiten van Jozef. Hij heeft dringend een nieuwe tractor en een balenpers nodig. Ook moet de voorde en de brug hersteld worden. Ook zouden er meer schapen en geiten, en een paard moeten komen. Verder een productie-eenheid om bijv. kaas, sap en kruidenolie te maken. Nemo wil een nieuwe lening uitschrijven voor deze investeringen. De combinatie van agrotourisme en een kleinschalig ecologisch boerenbedrijf is heel aantrekkelijk in deze regio. Bovendien wordt daardoor de grond van Nemo op een ecologische manier beheerd.

DE GEITEN ZIJN TERUG

Ryszard Zych heeft vorig jaar op het Nemo-terrein onder het theater een omheining gemaakt voor de geitenweide. Dit jaar heeft hij een geitenschuur getimmerd. Vorige week heeft Jozef zijn geiten hier gebracht (4 geiten en een bok). En we kregen een geit van Ryszard. Geiten zijn hele sociale dieren, en het is meteen veel levendiger op Nemoland. Ze zijn inmiddels 4x ontsnapt, maar ze kwamen altijd terug.

VEEL ACTIEVE GASTEN

Dit jaar waren opvallend veel gasten die graag wilden klussen. Er is een nieuwe trap naar de geitenweide gemaakt, de kelderingang van het café is opgemetseld, alle caravans hebben vaste tafels gekregen, het bord bij de weg is vernieuwd, de trapleuningen zijn uitgebreid, de kinderhut in de boomgaard is verstevigd en uitgebreid, er is een nieuwe computer samengesteld uit oude onderdelen, in het woonhuis is een kluis geïnstalleerd, alle bloementuinen zijn schoongemaakt, de werkplaats is geordend, de zichttas bij het woonhuis is vrijgemaakt, de takkenrillen zijn opgehoogd en een kunstenaar heeft bij de ingang een prachtig schilderij gemaakt met een nieuw logo. Het atelier is vaak gebruikt voor het vilten spinnen en weven. En ook de leemoven van Ko is opnieuw uitprobeerd. De kinderen hebben een toneelstuk opgevoerd over Aga en Rubezahl. Er was veel animo voor een presentatie over Nemo en de geschiedenis van de streek, met daarbij de vertoning van de Nemofilm van Jan Stap.

KORT ZOMERSEIZOEN

Dit jaar was het gastenseizoen vrij kort. Tussen ca. 7 juli en 10 aug. zijn gemiddeld 25 mensen per nacht geweest. Daarbij waren ook een aantal niet betalende gasten (de muzikanten en een paar vrijwilligers). Er waren veel gezinnen met kinderen. Een aantal voor de 2e keer. We hebben 4x het verhalenprogramma gepresenteerd. Verder hebben we begeleid wandelingen georganiseerd. Het animo om bij boeren te eten loopt iets terug omdat de zloty steeds duurder wordt. Een maaltijd kost dan ca. 10 euro en met een aantal kinderen kan dat duur worden. Over het algemeen loopt het aantal gasten terug, maar neemt de betrokkenheid en participatie toe. Volgend jaar moeten we veel meer gaan doen aan werving, en daarbij ook duidelijker aangeven wat de mogelijkheden voor participatie zijn. Want het blijkt dat gasten juist de verschillende vormen van participatie (begeleide wandelingen, eten bij de boer, klussen/vrijwilligerswerk, ambachten) het leukst vinden.

BIVAK

Eindelijk is nu ook de bivak van start gegaan. Eerst is een nieuwe hut gebouwd met ruimte voor 5 slaappleatsen. En daarna werd een bivak georganiseerd door de 4 pubers. Zij bleven er 2 nachten en waren geheel zelfvoorzienend (op basis van een boodschappenlijst die ze achterlaten).

BLOKHUT OPGEKNAPT

Net voordat de eerste gasten kwamen was Ryszard Zych klaar met de blokhut. Hij heeft het dak helemaal geïsoleerd en een (slaap)zolder ingebouwd.

PLEEGGEZIN

Het gezin van Peter en Mathilde is inmiddels uitgebreid met 3 ouderloze tieners en bestaat nu uit 6 personen. Hetgeen erg gezellig was.

ACTIEVE BEHEERDER

Vanaf mei tot begin juli zijn Ton en Nel Nierop hier beheerder geweest. Nog nooit is er zo systematisch gras gemaaid als dit jaar. Ton heeft ongelofelijk hard gewerkt. Hij heeft ook een groep Belgische scouts begeleid die alle banken, de blokhut en ander houtwerk hebben gebeitst. Hij bleek ook met Nel te beschikken over een repertoire aan kamplieden. Ton is heel praktisch en heeft de klussenlijst aanzienlijk uitgebreid. Hij wil dit najaar weer terugkomen. Nemo is dan ook erg blij met zijn inzet. Ton en Nel komen half september en blijven dan tot het voorjaar, behalve de periode tussen half december en half januari. Dan komen Gert Jan en Marian Kobus hier een maand wonen. Zij bereiden dan alvast de oud/nieuwweek voor die Nemo organiseert. Mirka, de dochter van Krystyna van het winkeltje, zorgt voor het financiële beheer.

PLANNEN VOOR VOLGEND JAAR

Nu al wordt er gebrainstormd over de plannen voor volgend jaar. We hebben dit jubileumjaar (20 jaar Nemo en 10 jaar Nemoland Polen) ervoor uitgetrokken om na te denken over de toekomst van Nemo. In Nederland biedt het nieuwe centrum in het de Schooltuinen veel nieuwe mogelijkheden. Voor Nemoland willen we voor 2009 nieuwe concepten en activiteiten ontwikkelen. De voorzieningen (theater, atelier, verhalencentrum, groepsruimte enz.) zijn nu voor het eerst op orde, en er moet een kostendekkende exploitatie komen voor nieuwe doelgroepen met bijv. workshops en sociaal/ culturele activiteiten. Natuurlijk behouden we ook het huidige concept van 'natuurcamping' met betrokken en actieve gasten. Een aantal gasten boden aan om Nemo daarbij te helpen. Bijvoorbeeld bij het opzetten van een nieuwe website of het vinden van (zakelijke) partners. Daarom willen we ook snel de financiële en juridische basis versterken en de relatie met de investeerders (certificaathouders) verhelderen.

SAMENWERKING MET NATIONAAL PARK KARKONOSZE (REUZENBERGTE)

Eén van de gasten op de Hollandse Dag was Andrzej Raj, directeur van het Nationaal Park Karkonosze. Dit jaar is de opening geweest van een educatief centrum in het park. We hebben afgesproken dat we gezamenlijk projecten gaan opzetten voor Poolse en buitenlandse jongeren gericht op natuureducatie, wandelen en culturele activiteiten.

SAMENWERKING MET KOLEGIUM KARKONOSZE (HOGESCHOOL VAN JELENIA GÓRA)

In een gesprek met prof. Tomasz Winnicki, conrector van de Hogeschool van Jelenia Góra hebben we de mogelijkheden onderzocht voor samenwerkingsprojecten. Wij zijn uitgenodigd om op de conferentie die in oktober ter gelegenheid van het 10 jarig bestaan van de hogeschool wordt georganiseerd een workshop te presenteren over Nemoland, het Nemoconcept en het legendenproject. Wij presenteren dan ook het product van een samenwerkingsproject van de hogeschool en Nemo; nl. een engelstalige publicatie met interviews van Poolse studenten met hun grootmoeder over de roerige tijd van de gedwongen migraties. Wij zullen de workshop ook gebruiken om nieuwe projecten voor te stellen.

SAMENWERKING MET DE GEMEENTE STARA KAMIENICA

Nemo heeft afgesproken met Adam Spolnik (coördinator toerisme van de gemeente) en Zofia Swiatek (gemeentesecretaris) dat we dit najaar een aantal voorstellen ontwikkelen om de promotie voor ons gedeelte van de gemeente Stara Kamienica beter op te zetten. We willen een website met een boekingssysteem opzetten, en ook folders gaan uitgeven. Ook gaan we thema-wandelroutes uitzetten (gekoppeld aan verhalen/legenden) en wandelevenementen organiseren.

P.S.

HET MOOIE VAN NEMOLAND

De stukjes die we in het gastenboek schrijven - meestal een half uur voor vertrek doen Nemoland geen recht. In het boek dat op de bar van het Joppe ligt schreef Tijn (10 jaar) dit jaar geloof ik: 'Nemoland het is fantastisch en ik ga nu naar huis omdat ik het zo fantastisch vind.' Beetje raar. Wij - Astrid, Klaas, Dobber, Tijn en Geeke - hebben Nemoland bezocht in 2007 en dit jaar weer. Vorig jaar hebben we ook bijnamen in het boek geschreven. Ik had dit jaar in het boek ook nog Ton en Hans en Nico willen noemen, met wie we zo een fijne tijd hadden, maar ze hadden even goed Dick, Tom of Harry kunnen heten, maar die waren er niet. Het was gewoon een lekker slap stukje dat we genoten hadden. We hebben ervaren dat het altijd een bijzondere club mensen is, die elkaar ontmoet. Aan het kampvuur en tijdens de wandelingen wordt er nou ook weer niet zoveel gepraat en dan toch ook wel weer veel gezegd. Het zijn geen oeverloze verhalen want vaak ben je in de avond ook een beetje moe. Jeanet van Edo, zei me een keer dat tijdens een vakantie op Nemoland je kunt leren dat door iets te doen je op een bepaalde manier ook uitrust. Alleen dan heel bewust. Iets doen wat goed is voor jezelf of goed is voor Nemo. Zo is het mooi om vanaf de mooiste plaats op de camping, bovenaan naast de kinderboomhut, een beetje rond te kijken. De mensen bezig te zien. Vaak om te beginnen met Peter die in de ochtend even het terrein afloopt om mee te delen dat er weer iets aan het activiteitenprogramma is toegevoegd, een interessant logistiek probleem is ontstaan dat een dringende oplossing behoeft, of dat de beleefdheid een geïmproviseerd bezoek gebiedt aan een naburig dorpsfeest. Inclusief wandeling. En dan voel je dat er rondom je allemaal mensen bezig zijn. Ze zitten te schrijven, te lezen, ze lopen met een zaag rond, houden wandelpaden begaanbaar. Peter vroeg me, al op een van de eerste avonden, of ik iets met theater of film wilde doen. Ik doe in het dagelijks leven dingen met film en theater, maar gelukkig draaide Peter de vraag ook terug na een drietal dagen. Ik had meer zin in zagen. En op de Hollandse dag was ik parkeerwacht met Ton en Hans en de Pool Radek. We hadden prachtige oranje hesjes en het mooiste was als een Pool je 5 zloty wilde betalen. In Nemoland is de scheidslijn tussen basale en sacrale werken flinterdun. Je kunt jezelf aan het werk zetten bij de bivak, de dieren, de natuur, de snoei, de bruggenbouw, de zweethut, beweging- en of andere kunstvormen, de schoonmaak, de tipi, de verhalen, film, stenen en stoepen of trappen, spinnenwebben, teken, tekenen, computers, geitenhok of een pingpong project beginnen. Maar met respect voor wat er is en wie er rond je zijn. Het mooie vind ik ook dat ik er aan iets kan werken waar een ander mee verder gaat, of waar ik zelf verder mee kan, op Nemo of elders. Er zijn al vele werken uitgevoerd en toekomstplannen voor Nemo bedacht en ik hoop dat er nog veel meer bij komen. Er is nog ruimte. En als ik het snoeien van bossen een beetje onder de knie heb dan begin ik met iets anders, misschien met theater, of iets met biogas en een heftruck.

Klaas Bolhuis met hulp van Astrid Vlasman

STEEDS OPNIEUW BEGINNEN

'Wat is er veel energie gestoken in de opbouw en instandhouding van terreinen en gebouwen', is toch wel een van de eerste gedachten die dan bij me opkomen. En toch krijg je elk jaar weer het gevoel dat je overnieuw moet beginnen; want de brug is weggeslagen, de tuinen overwoekerd, muurtjes beginnen om te vallen, het washok staat scheef, de waterleiding lekt, trappen brokkelen af. De klussenlijst die Peter soms rondstuurt beneemt mij wat dat betreft soms de adem. Desondanks en waarschijnlijk zelfs daarom blijven wij terugkomen. Het is wel fijn 'wat te doen te hebben' in je vakantie onder het motto 'inspanning is ontspanning'. Ik persoonlijk erger me er niet aan dat wanneer je het een op orde hebt blijkt dat het ander al weer in elkaar is gestort. Maar ik kan me wel voorstellen dat Peter en Mathilde daar wel eens moe van worden.

Nu wil ik ook niet overdrijven want er zijn echt blijvende dingen gerealiseerd zoals een wc met echt water en een prachtig theatertje en een atelier dat er ook heel netjes uitziet en niet te vergeten een heel erg leuk paviljoentje. Gek genoeg zijn we heel trots op die wc maar ik heb niet gemerkt dat we er in rijen voor staan te wachten; na al die jaren zijn we gehecht geraakt aan de droge toiletten.

Deze zomer deed ik een poging brandnetels en zevenblad uit te trekken en terwijl ik zo bezig was vroeg ik me af of het ware tuinieren er niet uit bestond met de natuur mee te werken in plaats van de natuur te bestrijden? zou dat niet veel minder ergernis en energie kosten? Wie ben ik om te bepalen wat waar moet groeien, waarom willen wij de zaken altijd zo onder controle hebben? Dat hoeft niet te betekenen dat je helemaal niets meer doet maar er is een verschil tussen met de natuur meewerken of de natuur jouw wil opleggen ongeacht welke kant ze opgaat. Deze simpele huis-tuin-en-keuken 'filosofie' gaat misschien ook op voor Nemo in zijn totaliteit. Het vraagt om afstand nemen, kijken wat er gebeurt en je afvragen wat je eigenlijk wil bereiken en wat je kan bereiken gezien de middelen en mogelijkheden die voorhanden zijn.

Jeanet de Jong-Verveer

WIE IS NEMO?

UIT DE VRIJE WANDELAAR VAN 1993

HEILIGE NEMO

In het Tijdschrift voor Nederlandsche Taal en Letterkunde van 1899 doet een zekere dr J. Bolte uit Berlijn verslag van een ontdekking van een middeleeuwse monnik die in de bijbel een nog niet bekende heilige tegenkwam, de heilige Nemo ofwel Niemand. Het is de monnik Randulphus uit Anjou die rond 1290 in volle ernst de lof van de heilige Nemo verkondigt. Hij bracht in een verloren gegane verhandeling alle bijbelplaatsen bij elkaar, waarop van Nemo sprake is, zoals: 'Nemo ascendit in coelum' (Niemand stijgt op tot de hemel, Joh. 3, 13). 'Deus claudit et nemo aperit' (God sluit en niemand opent, Apokal. 3, 7). 'Nemo est qui semper vivat' (Er is niemand die altijd leeft, Eccles. 9, 4).

Hij proclameerde deze Nemo tot een echte heilige en stichtte zelfs ter ere van hem een 'Secta Neminiana'.

NIEMAND GAAT ER VANDOOR

Bekend is het verhaal uit de Odyssee van Homerus, waarin Odysseus de grot van Cycloop ontvlucht met een list. Hij zegt dat hij 'Niemand' heet. Als de Cycloop vraagt naar de vluchteling hoort ze dat Niemand er vandoor gaat.

LITTLE NEMO

In 1910 scheidt de Amerikaanse cartoonist Winsor McKay het jongetje Little NEMO. Liggend in zijn bed beleeft hij in gedachten een groot aantal avonturen, waarin fantasie en werkelijkheid door elkaar lopen, tot ze niet meer van elkaar te onderscheiden zijn.

NEMO, DE WANDELAAR

De wandelaar in het land van hekken en prikkeldraad dat Nederland heet, voelt zich vaak 'niemand'. Met de wandelaar wordt geen rekening gehouden. Fietsers en automobilisten krijgen alle mogelijke faciliteiten. Wandelaars zijn vogelvrij en worden naar de kant geduwd. De wandelaar is niemand. Ook het wandelen zélf is een activiteit waarbij het ego langzaam oplost in de eentonigheid van het wandelritme en het landschap dat onmerkbaar voorbijschuift. In een tijdperk van hyper-individualisme en de cultus van de persoonlijke ontplooiing zou wandelen wel eens de enige therapie kunnen zijn om hinderlijke ego-complexen kwijt te raken. Wandelend word je weer niemand, in de vruchtbare leegte van het landschap.

Wanneer je wandelt en 'niemand' wordt, gaat er een euwe wereld voor je open. Bij borden met 'Niemand mag dit pad betreden', weet je dat je verwacht wordt en je door kunt lopen. Als een jachttopziener zegt 'niemand mag hier komen', voel je dat je grenzen overschrijdt. Je betreedt het magische Niemandland. Lopen wordt nu een transcendente ervaring. Hekken klimmend omwingerd met prikkeldraad, overstijgt je jezelf en bij schrikdraad krijg je de schok van je leven: je wordt één met de schapen en koeien en hun uitwerpselen. Panta rei, alles stroomt als de regen in je schoenen gutst. De nieuwe tijd breekt aan. Je weet wat je altijd al wist: je bent niemand en niks waard. Het nieuwe bewustzijn dringt in volle overgave met modder, brandnetels, blaren en spierkrampen bij je naar binnen. Je kunt aan niks anders meer denken: 'Waar is de soep, de oersoep, mijn begin en eindpunt?' Wandel en wees niemand!